

Policyunderlag

Att motverka
könsbaserat hat
och desinformation
på sociala medier

Rekommendationer
baserade på
Erasmus+-projektet
ScrollOff

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning

4

2 ScrollOff-projektet

4

3Projektets mål

5

4. Policyunderlagets mål

5

5.Problemdefinition / Problematisering

6

6.Behovsanalys (baserad på WP2)

7

7. Målgrupper

8

8. Projektaktiviteter och resultat

8

9. Sociala mediers dynamik

9

Innehållsförteckning

10. Landsrapporter från projektpartnererna	10
11. Politiska konsekvenser	20
12. Rekommendationer	21
13. Slutsats	22
14. Referenser	23

1. Sammanfattning

T

Den digitala miljön på sociala medier utgör en viktig arena för kommunikation, självuttryck och samhällsdeltagande för unga. Samtidigt ökar könsbaserat hat, desinformation och andra former av våld online, vilket påverkar ungas psykiska hälsa, delaktighet och sociala sammanhållning negativt.

ScrollOff-projektet, finansierat av Erasmus+-programmet, bemöter denna utmaning genom att stärka ungdomsarbeters kapacitet, skapa utbildningsverktyg, analysera skadliga trender online och ge stöd till unga som utsätts för digitala kränkningar. Deltagande organisationer från Sverige (Internationella Kvinnoföreningen och Högskolan i Halmstad), Cypern (Stando LTD), Grekland (The Hive P.C) och Tjeckien (Business & Professional Women CR z.s.) identifierade centrala utmaningar, plattformsspecifika skillnader och brister i befintliga policyramverk.

Detta policyunderlag sammanfattar projektets viktigaste resultat och presenterar rekommendationer till beslutsfattare, utbildningsinstitutioner, ungdomsarbetare och digitala plattformar. Syftet är att bidra till utvecklingen av en säkrare, mer inkluderande och demokratisk digital miljö.

Centrala rekommendationer

- Etablera strategiska ramverk på EU- och nationell nivå med fokus på ungas digitala trygghet och jämställdhet online.
- Integrera digital och mediekunskap i formell och icke-formell utbildning.
- Stärk utbildning och professionellt stöd för ungdomsarbetare och lärare.
- Säkerställ psykosocialt stöd för unga som utsätts för skadliga upplevelser online.
- Främja ansvarstagande och transparens hos digitala plattformar.

2. ScrollOff - Projectet

Vad är ScrollOff?

ScrollOff är ett internationellt projekt som medfinansieras av Erasmus+-programmet och syftar till att motverka könsmotiverat hat, misogyni, desinformation och toxiska narrativ på sociala medier. Projektets vision är att stärka unga i åldern cirka 18–30 år – med fokus på jämställdhet, rättigheter, kritiskt tänkande och digital kompetens – så att de kan känna igen och stå emot skadligt innehåll online, samtidigt som de skyddas från den digitala miljöns negativa effekter.

Projektets huvudsakliga mål

- Utbildning och stöd för ungdomsarbetare – för att hjälpa dem att identifiera könsbaserat hat, stereotyper, desinformation och manipulativt innehåll på sociala medier, samt erbjuda bästa praxis för att stödja unga.
- Stärka ungas medie- och digitala kompetens – ge dem kritiskt tänkande, färdigheter att navigera online och förmåga att bemöta skadligt innehåll.
- Förebyggande och stöd kopplat till könsmotiverat hat och desinformation – hjälpa dem som möter sådant innehåll och erbjuda mekanismer för stöd, dialog och solidaritet.

Vad ScrollOff erbjuder

- En utvecklad och öppet tillgänglig referenshandbok ("ScrollOff KeyBook") och metodmaterial för ungdomsarbetare – inklusive analyser, fallstudier, rekommendationer, modellscenarier och praktiska verktyg.
- En onlineplattform som ger tillgång till materialet samt möjliggör erfarenhetsutbyte, diskussion och stöd.
- Workshops, utbildningar och pilotaktiviteter i partnerländerna för att testa och validera metoder och verktyg för att bemöta hat online.

3. Projektets mål

Sociala medier har blivit en central arena för kommunikation, självuttryck och social interaktion bland unga och formar deras identiteter, relationer och engagemang i samhället. Samtidigt utsätter dessa plattformar i allt högre grad användare för könsbaserat hat, sexualiserade attacker, manipulativa stereotyper, desinformation kopplad till könsfrågor eller feminism samt olika former av cybervåld som påverkar den psykiska hälsan negativt. Sådan exponering kan undergräva självkänslan, öka ångest och isolering samt förstärka samhälleliga ojämlikheter. ScrollOffs forskning visar att ungdomsarbetare ofta saknar kompetens att upptäcka mer subtila former av skadligt innehåll online, såsom kodspråk, toxiska memes, mikroaggressioner och algoritmstyrda mönster av radikaliserings, vilka ofta normaliseras i onlinekulturen och förstärks av gruppdynamik.

Dessa risker förstärks ytterligare av sociala mediernas utformning: rekommendationsalgoritmer, snabb viral spridning och begränsad användarkontroll över flöden kan intensifiera spridningen av hatfulla eller polariserande narrativ. Som resultat exponeras unga upprepade gånger för skadligt innehåll, ofta utan verktyg eller stöd för att kunna navigera kritiskt. Tillsammans med otillräcklig institutionell kapacitet och utbildningsresurser skapar detta en digital miljö där unga blir allt mer sårbara, vilket tydliggör det akuta behovet av integrerade strategier som kopplar samman ungdomsverksamhet, utbildning och digital politik för att förebygga, minska och hantera skador online.

4. Policyunderlagets mål

Det primära målet med detta policyunderlag är att ge konkreta rekommendationer för att förebygga och motverka könsbaserad desinformation och hat online, särskilt bland unga och användare av sociala medier. Det syftar till att öka medvetenheten hos berörda aktörer – inklusive beslutsfattare, ungdomsarbetare, utbildare och civilsamhällesorganisationer – om riskerna och konsekvenserna av könsrelaterad desinformation på nätet samt att lyfta fram effektiva strategier för att främja tryggare, mer inkluderande digitala miljöer.

Mer specifikt syftar underlaget till att:

- Informera och vägleda beslutsfattare i att ta fram evidensbaserade policyer och ramverk som hanterar könsrelaterade skador online.
- Stärka unga och ungdomsorganisationer med verktyg, resurser och pedagogiska metoder för att kritiskt kunna navigera och utmana desinformation.
- Stödja utsatta för könsbaserat hat online genom att rekommendera praktiska insatser och psykosociala stödmekanismer.
- Uppmuntra samverkan mellan olika aktörer, inklusive socialarbetare, aktivister och digitala plattformar, för att etablera hållbara nätverk för förebyggande arbete, utbildning och insatser.
- Främja digital kompetens och medie- och informationskunnighet som centrala verktyg för att bygga motståndskraft mot desinformation och näthat, och säkerställa att unga inte bara skyddas utan också är aktiva aktörer i att skapa respektfulla onlinegemenskaper.

Genom att ta itu med dessa mål omsätter policyunderlaget insikterna och resultaten från ScrollOff-projektet till praktisk vägledning och bidrar till systemförändring som stärker digital inkludering, jämställdhet och ungas egenmakt i digitala miljöer.

5. Problemdefinition / Problematisering

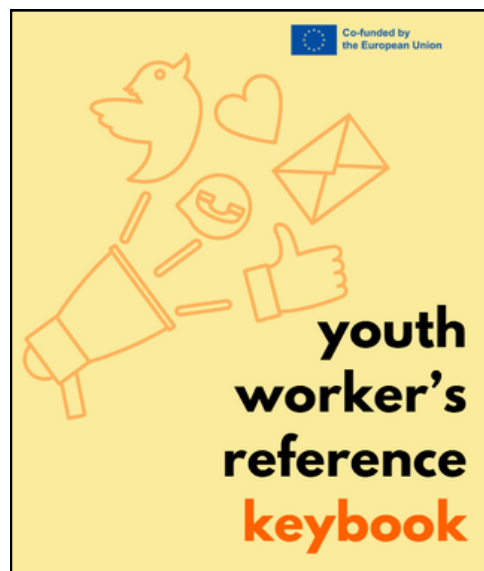
Forskning som citeras i ScrollOff KeyBook och internationella studier bekräftar problemets omfattning:

- 58 % av flickor och unga kvinnor (15–25) har upplevt trakasserier online (Plan International, 2020).
- 23 % av kvinnor i åtta länder har utsatts för övergrepp online; 41 % uppger efterföljande psykiska svårigheter (Amnesty International, 2017).
- 59 % av tonåringar har upplevt nätmobbning, där flickor drabbas betydligt oftare (Pew Research Center, 2021).
- En av tio kvinnor i EU har utsatts för cybervåld sedan 15 års ålder (EIGE, 2021).

Psykologiska konsekvenser inkluderar ångest, depression och förlust av självkänsla, vilket ofta leder till känslor av hot och isolering, samt internalisering av stereotyper och självzensur. Dessa psykologiska effekter påverkar även de sociala konsekvenserna, som visar sig i minskad möjlighet att delta tryggt i diskussioner online, tillbakadragande från offentliga arenor och fördjupade könsskillnader i deltagande. Samtidigt leder detta till ekonomiska konsekvenser, såsom minskade möjligheter till arbete och självmarknadsföring, långsiktiga skador på rykte och en ökad risk att lämna digitala yrken, vilket skapar långvariga hinder för karriärutveckling och deltagande i digitala miljöer.

6. Behovsanalys (baserad på WP2)

Den snabba spridningen av sociala medier har förändrat hur unga tar del av information, deltar i samhällsdebatten och formar sina åsikter. Samtidigt har denna digitala utveckling också förstärkt spridningen av könsbaserad desinformation och näthat, vilket utsätter unga användare för skadliga narrativ som förstärker stereotyper, diskriminering och fientlighet online. Empirisk forskning i Europa och internationellt visar att unga är särskilt sårbara för vilseledande information och fientliga digitala miljöer: de överskattar ofta sin förmåga att upptäcka falskt innehåll, har svårt att göra kritiska bedömningar av online-narrativ och exponeras för innehåll som kan undergräva deras tillit och välmående.

Mot denna bakgrund genomförde ScrollOff-projektet en omfattande process för insamling av evidens för att förstå hur könsrelaterad desinformation tar sig uttryck och vilka konsekvenser den får. Partnerorganisationerna genomförde omfattande kvalitativ forskning i sina respektive länder och intervjuade ett stort antal unga i åldern 18–30 år, tillsammans med psykologer, utbildare, ungdomsarbetare och civilsamhällesaktörer, för att samla förstahandsinsikter om hur desinformation och hat påverkar ungas upplevelser online. Denna forskning utgjorde grunden för att utveckla projektets resultat, inklusive ScrollOff Reference KeyBook – en praktisk resurs som sammanställer fallstudier, vittnesmål, teoretiska insikter och handlingsinriktade riktlinjer för att stödja yrkesverksamma i frontlinjen.

KeyBook sammanfattar denna evidens i ett användarcentrerat verktyg som syftar till att fördjupa förståelsen för grundorsaker, mönster och konsekvenser av könsbaserat hat och desinformation på sociala plattformar. Den erbjuder riktade strategier för ungdomsarbetare och utbildare för att stärka kritisk medie- och informationskunnighet, bygga motståndskraft hos unga och skapa stödjande miljöer som utmanar skadliga digitala narrativ. Kopplingen mellan empirisk forskning och vägledning till berörda aktörer visar på ett akut behov av systematiska insatser som adresserar digital skada både på individ- och strukturnivå.

Konsekvenserna av sådant skadligt innehåll online sträcker sig bortom omedelbar känslomässig stress; det kan urholka tillit, normalisera diskriminerande uppfattningar och marginalisera sårbara grupper, med långsiktiga effekter på samhällsdeltagande och demokratisk delaktighet. ScrollOffs resultat understryker att utan samordnade stödstrukturer riskerar unga att internalisera och föra vidare skadliga mönster online, vilket gör det avgörande att beslutsfattare, utbildare och professionella som arbetar med unga agerar kraftfullt.

7. Målgruppen

ScrollOff-projektet engagerar en mångsidig uppsättning målgrupper, där varje grupp är central för att skapa tryggare, mer inkluderande digitala miljöer och effektivt motverka könsbaserad desinformation och hat på sociala medier. I centrum för insatsen står ungdomsarbetare, som arbetar i frontlinjen med digital utbildning och stöd; de möter unga direkt för att identifiera skadligt innehåll online, ingripa när incidenter uppstår och stärka kritiskt tänkande samt motståndskraft i digitala sammanhang. Nära kopplade till dem finns ungdomsorganisationer, som bidrar med de strukturer och nätverk som behövs för att sprida utbildning, resurser och goda metoder i lokalsamhällen.

Målgruppen i ScrollOffs uppdrag är unga i åldern 18–30 år, en grupp som både drabbas oproportionerligt av desinformation online och samtidigt har stor potential att agera digitala förändringsaktörer. Eftersom sociala medier är en primär arena för kommunikation, identitetsskapande och socialt engagemang för unga vuxna är det avgörande att stärka denna grupp med medvetenhet och medie- och informationskunnighet för att skapa hållbar effekt. På liknande sätt utgör användare av sociala medier som exponeras för könsrelaterad desinformation en grupp som riskerar att ta till sig och omedvetet sprida skadliga narrativ, vilket gör dem till en viktig målgrupp för informationsinsatser och utbildning. Inom denna grupp behöver personer som utsätts för könsbaserat hat särskilt anpassat stöd, inklusive psykosocialt stöd och vägar till relevanta stödsatser som kan minska de emotionella och sociala skadeverkningarna av övergrepp online.

För att säkerställa systempåverkan och långsiktig hållbarhet riktar sig projektet också till beslutsfattare, vars engagemang är avgörande för att omsätta ScrollOffs resultat i institutionell förändring, inkluderande regelverk och stödjande offentliga policyer. Aktivister bidrar med viktiga röster för opinionsbildning och förstärker projektets budskap inom och utanför digitala ungdomsgemenskaper. Samtidigt spelar professionella aktörer – såsom personal i befintliga stödgrupper samt socialarbetare och psykologer – en central roll i att erbjuda kontinuerlig omsorg, psykosocialt stöd och specialiserade insatser för personer som påverkas av hat, desinformation och annan digital skada. Genom att involvera dessa aktörer kan projektet bidra till att bygga heltäckande stödekosystem som hanterar både de omedelbara och strukturella utmaningarna med könsrelaterad desinformation.

8. Projektaktiviteter och resultat

Partnerorganisationerna identifierade flera centrala brister i dagens respons- och stödsystem. För det första finns en låg medvetenhet bland ungdomsarbetare om nya och föränderliga former av skadligt innehåll online, vilket begränsar deras förmåga att känna igen riskerna och agera effektivt. Denna utmaning förvärras av bristen på högkvalitativa utbildningsmaterial som på ett meningsfullt sätt speglar den digitala miljöns verklighet, vilket lämnar både utbildare och unga utan tillräcklig vägledning. Därtill är de institutionella ramverken för att hantera näthat och desinformation fortfarande svaga, vilket leder till fragmenterade eller inkonsekventa insatser. Det finns också otillräckliga stödmekanismer för unga som utsätts för attacker online, vilket innebär att många tvingas hantera situationerna på egen hand. Slutligen hindrar avsaknaden av en samlad strategi som integrerar utbildning, ungdomsverksamhet och digital politik en koordinerad och systemisk ansats för förebyggande arbete, insatser och långsiktig resiliens.

Projekresultat

- Onlineportal med utbildningsmoduler,
- scenarier och modelsituationer för ungdomsarbete,
- metodhandboken KeyBook,
- verktyg för att utveckla digital kompetens,
- 5 nationella workshops i partnerländerna,
- 1 internationellt labb inom projektet.

9. Sociala mediers dynamik

SScrollOff identifierade betydande skillnader mellan plattformar:

TikTok

- extremt snabb spridning av innehåll,
- huvudsakligen ung målgrupp,
- risk för att misogyna trender normaliseras.

Instagram

- påverkan av visuell kultur och influencers,
- memes som bärare av hatfulla narrativ.

X (Twitter)

- polarisering och offentlig konfrontation,
- snabb viral spridning av toxisk diskurs.

Facebook

- slutna grupper som kan främja långsiktig radikaliserings,
- subtil spridning av desinformation.

10. Landsrapporter från projektpartnererna

Sweden – Internationella Kvinnoföreningen

A. KÖNSBASERAT NÄTHAT

Könsbaserat näthat i Sverige speglar offline-baserade maktobalanser. Även om män och kvinnor i lika hög grad exponeras för näthat, utsätts kvinnor oftare för sexualiserade kränkningar, objektifiering och hot (Bladini, Nordisk Samarbete, Nikulainen). Kvinnor i offentliga roller, såsom politiker, journalister och aktivister, är särskilt utsatta, speciellt när de diskuterar feminism eller mänskliga rättigheter (Edström, 2016). Trots sin påverkan trivialiseras sexistiska kränkningar online ofta, även om forskare menar att det ingår i ett kontinuum av könsbaserat och sexuellt våld (Kelly, 1988; Bladini, 2020).

Konsekvenser

Sverige står inför ett dilemma mellan yttrandefrihet och jämställdhet. Den dominerande tolkningen av yttrandefriheten som en negativ rättighet, där varje reglering riskerar att ses som censur, begränsar arbetet med att skydda kvinnor online (Bladini, 2020). Som följd drar sig många kvinnor tillbaka från offentlig debatt av rädsla för hot och ryktesangrepp. Denna tystnad undergräver demokratisk delaktighet och urholkar jämställdheten i det offentliga livet (FRA, 2025).

B. DESINFORMATION

Könsrelaterad desinformation erkänns i allt högre grad som en form av våld. Den omfattar falskt eller manipulerat innehåll som riktas mot kvinnor utifrån kön, etnicitet eller sexualitet, och som förstärker skadliga stereotyper och skuldbelägger offer. Syftet är ofta att avskräcka kvinnor från politiskt deltagande och offentlig närvaro. Kvinnliga politiker, journalister och aktivister är särskilt sårbara, eftersom samordnade desinformationskampanjer – ofta drivna av troll, statskopplade medier eller organiserade nätverk – försöker undergräva deras trovärdighet genom att sprida falska påståenden om deras kompetens, moral eller privatliv. Sociala mediers algoritmer förstärker ofta sådant innehåll oavsiktligt, vilket gör att misogyna narrativ kan spridas snabbt och nå breda målgrupper och därmed normalisera diskriminering.

I Sverige följer könsrelaterad desinformation liknande mönster och riktar sig ofta mot kvinnors kompetens och privatliv, med sexistiskt språk som används för att tysta dem. Detta underminerar deras deltagande i viktiga offentliga arenor som politik, journalistik och civilsamhälle (Sjöholm 2024; FRA 2025). Även om Sveriges höga tillit till institutioner gör grova lögnar mindre effektiva, är mer subtil och fragmenterad desinformation fortsatt inflytelserik. Enligt DISA:s analys från 2025 bygger illvilliga aktörer ofta upp falska men trovärdiga onlineidentiteter för att urholka tillit och gradvis påverka debatten. Som det också lyfts i Sveriges riktlinjer för sociala medier från 2024 förändrar sådan desinformation och näthat den offentliga diskursen och samhällliga normer. Dessa förändringar förstärker könsstereotyper, särskilt bland unga, och utgör ett långsiktigt hot mot demokratiska värden och inkluderande deltagande (Genderisonline 2024).

1. Våld mot kvinnor: nationella och internationella åtaganden

Sverige har anslutit sig till centrala internationella ramverk om könsbaserat våld, bland annat FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor (1993), Istanbulkonventionen (2014) och Europarådets strategi för jämställdhet (2014–2017), som kopplar sexistiska kränkningar online till våld mot kvinnor (Bladini, 16–17). Dessa är dock till stor del icke-bindande och saknar rättslig verkställbarhet.

Nationellt inkluderar relevanta ramverk:

- Brottsbalken (BrB)
- Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor
- Jämställdhetspolitiken 2024, som lyfter hot online mot kvinnor i offentliga roller

Dock erkänner inget av dessa uttryckligen könsbaserade kränkningar online som en form av könsbaserat våld, och de tar inte heller upp dess tystande effekt på kvinnors deltagande i det offentliga livet (Bladini, 19 ff).

2. Rättsliga luckor i hanteringen av sexuellt våld online och integritetskränkningar

Brottsbalken innehåller bestämmelser som kan vara tillämpliga på övergrepp online, såsom sexuellt ofredande, olaga hot, ofredande, förtal, grooming och kränkning av privatlivet (Bladini, 22 ff).

Samtidigt har rättssystemet svårt att hantera moderna former av digitalt våld, såsom spridning av bilder utan samtycke och cyberstalking, eftersom befintliga lagar ofta är föråldrade (Bladini, Nordisk Samarbete, 44).

Försök att reglera kränkningar online försvåras dessutom av Sveriges starka åtagande för yttrandefrihet, vilket kan begränsa rättsliga åtgärder mot skadligt tal (Bladini, 29–30).

3. Lagstiftning om hatbrott: kön är fortfarande exkluderat

Sverige har inget särskilt brott för näthat online. Sådana fall lagförs vanligtvis under generella brott som olaga hot, ofredande eller hets mot folkgrupp.

Kön ingår dock inte som skyddad grund i lagstiftningen om hets mot folkgrupp. Nuvarande lagstiftning omfattar hat baserat på ras, etnicitet, religion och sexuell läggning, men inte kön (Edström, 98; Nordisk Samarbete, 52). Detta innebär att misogyna och sexistiska angrepp inte kan lagföras som hatbrott, även när de är allvarliga.

4. Europeiska och internationella utvecklingar

Det internationella fokuset på könsbaserade kränkningar online ökar:

- EU:s jämställdhetsstrategi (2020–2025) identifierar våld online som ett hinder för kvinnors deltagande i det offentliga livet (Morini, 26).
- Ett förslaget EU-direktiv om våld mot kvinnor syftar till att kriminalisera sexuella trakasserier online (Morini, 31–32).
- Europarådets ECRI-rekommendation nr 15 och Europarådets parlamentariska församlings resolution från 2017 erkänner uttryckligen sexistiskt hat online som oacceptabelt och skadligt (Morini, 20–22).

Dessa initiativ kan leda till framtida reformer i svensk lagstiftning, särskilt om EU-lagstiftning blir bindande.

1. Rättsligt erkänna könsbaserade kränkningar online som våld
2. Ändra Brottsbalken så att näthat och trakasserier riktade mot kvinnor uttryckligen erkänns som former av könsbaserat våld, i linje med Istanbulkonventionen och kommande EU-direktiv.
3. Inkludera kön i hatbrottslagstiftningen
4. Reformera bestämmelserna om hets mot folkgrupp och hatbrott så att kön och biologiskt kön omfattas som skyddade kategorier, så att misogyna angrepp kan lagföras som hatbrott.
5. Stärka skyddet för kvinnor i offentliga roller
6. Inför stärkta juridiska och arbetsplatsrelaterade skydd för kvinnor inom media, politik och aktivism, inklusive rättshjälp, krisstöd och institutionella rapporteringsmekanismer.
7. Tolka yttrandefriheten som en dubbel skyldighet
8. Främja en balanserad förståelse av yttrandefriheten – där skydd mot censur samexisterar med statens ansvar att säkerställa jämlikt deltagande och förhindra att sårbara röster tystas.
9. Stärka plattformars och AI-systemens ansvarstagande
10. Ställ krav på sociala medieplattformar och AI-system att:
 - upptäcka och begränsa könsrelaterad desinformation och hat,
 - öka transparensen kring innehållsmoderering,
 - minska algoritmisk förstärkning av misogynt innehåll.
11. Förbättra anmälningsvägar och juridisk medvetenhet
12. Satsa på utbildning för polis och åklagare för att känna igen och hantera digitalt könsbaserat våld. Förenkla anmälningsprocesser och genomför informationskampanjer för att öka kunskapen om juridiska rättigheter och stödsystem.
13. Motverka ungas exponering och långsiktiga normer
14. Rikta insatser till unga genom utbildning och kampanjer om digital kompetens som:
 - utmanar könsstereotyper,
 - främjar respektfullt beteende online,
 - förklarar de juridiska och samhälleliga skadeverkningarna av könsbaserade kränkningar online.

Källor

Bladini, M. (2020). Silenced Voices: Online Violence Targeting Women as a Threat to Democracy. *Nordic Journal on Law and Society*, 3(2). <https://doi.org/10.36368/njolas.v3i02.156>

Edström, M. (2016). The trolls disappear in the light: Swedish experiences of mediated sexualised hate speech in the aftermath of Behring Breivik. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 5(2), 96–106. <https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v5i2.314>

Morini, C. Countering online sexist hate speech in the European legal context: Between present commitment and future challenges

BRÅ report 2020: https://bra.se/download/18.366598ab19270941a1c17e8/1728981042016/2022_Hate-crime-in-digital-environments.pdf

Nordisk samarbete Hat och hot på nätet: <https://nikk.no/wp-content/uploads/2019/10/2017-Hat-och-hot-pa-natet.pdf>

<https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/hat-hot-och-vald/nathat/>

https://www.brottsoffermyndigheten.se/media/11whd00t/kortrapport_nathat-och-sjalvcensur.pdf

<https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/101622/9781040365731.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Nikulainen, E. (2021). Preventing online gender-based violence in the Nordics: Key takeaways from the conference “Gender-based Hate, Threat and Harassment on the Internet” on 10–11 June 2021. Nordic Council of Ministers. <https://www.norden.org/en/publication/preventing-online-gender-based-violence-nordics>

A. KÖNSBASERAT NÄTHAT

a. Könsbaserat näthat online i den grekiska kontexten

Könsbaserade övergrepp online är ett växande problem i Grekland och följer globala mönster där patriarkala maktobalanser från offlinevärlden återskapas och förstärks i digitala miljöer. Kvinnliga offentliga personer (politiker, journalister, aktivister) och kvinnor som utmanar traditionella könsroller utsätts för stora mängder sexualiserade kränkningar, hot, doxxning och förnedrande narrativkampanjer. Detta beteende bagatelliseras ofta som "trolling" eller skämtas bort i den offentliga debatten, men fungerar i praktiken som riktat könsbaserat våld som avskräcker kvinnor från civilt och politiskt deltagande. Underlag från civilsamhällets granskning, nationell forskning och ombudsmanrapporter pekar på samordnade attacker, frekvent användning av hot om spridning av intima bilder samt upprepad trakassering av kvinnor i offentligheten (FRA, 2024).

b. Individuella och samhälleliga konsekvenser av könsbaserat näthat i Grekland

Tystnad och självzensur: Kvinnor drar sig tillbaka från debatter online eller tonar ned sin offentliga närvaro för att undvika långvariga trakasserier, vilket minskar pluralism och mångfald i det offentliga samtalet (FRA, 2024).

Psykologisk och praktisk skada: Hot och bildbaserade övergrepp skapar rädsla som påverkar den personliga tryggheten, karriärval och deltagande i offentligheten.

Demokratisk påverkan: Könsbaserat våld online urholkar kvinnors möjligheter att delta på lika villkor i demokratin och kan utnyttjas av anti-genderrörelser för att motverka politiska framsteg. (EC, A roadmap to women's rights, 2025)

B. DESINFORMATION

a. (Könsbaserad) desinformation – översikt

Könsrelaterad desinformation använder påhittade berättelser, manipulerade bilder, deepfakes och smutskastningskampanjer för att angripa kvinnors trovärdighet och befästa stereotyper (till exempel "olämplig ledare", "omoralisk kvinna" eller falska anklagelser om privatlivet). Sådan desinformation är ofta samordnad, förstärks av plattformarnas algoritmer och används som ett vapen av partiska eller extremistiska nätverk. Dessa metoder minskar kvinnors vilja att delta i det offentliga livet och förvränger den offentliga debatten om jämställdhet (EC, A roadmap to women's rights, 2025).

b. (Könsbaserad) desinformation i Grekland

I Grekland riktas könsrelaterad desinformation mot politiker, journalister, akademiker och civilsamhällesaktörer, särskilt i samband med polariserande frågor (migration, utbildning, hbtqi+-rättigheter). Faktagranskande organisationer och forskningsgrupper dokumenterar återkommande smutskastningskampanjer som sprids via sociala medier och meddelandetjänster som används i stor utsträckning i Grekland. Samordnade anonyma nätverk och fragmenterade informationstaktiker gör upptäckt och spårning svårare, vilket gör att angreppen kan fortsätta och spridas. (FRA, 2024)

c. Individuella och samhälleliga konsekvenser av desinformation i Grekland

Urholkad tillit till institutioner och medier (FRA, 2024)

Förstärkning av konservativa könsnormer som motverkar jämställdhetsmålen i nationell politik (GREEK NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2021–2025)

Hämmande effekt på kvinnors civila engagemang på grund av risk för ryktesskador och hot.

a. Internationella och EU-instrument relevanta för Grekland

Istanbulkonventionen (Europarådet) – Grekland har ratificerat konventionen; den trädde i kraft i Grekland den 1 oktober 2018. Konventionen behandlar uttryckligen våld mot kvinnor (inklusive vissa former online) som en kränkning av mänskliga rättigheter och kräver omfattande statliga åtgärder. (CoE, 2018)

EU:s jämställdhetsstrategi 2020–2025 – identifierar våld online mot kvinnor och flickor som ett hinder för jämlikt deltagande och innehåller åtaganden för att hantera frågan inom EU:s olika åtgärdsområden (EC, A roadmap to women's rights, 2025).

EU:s lagstiftningsutveckling: Kommissionen föreslog ett EU-direktiv för att bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer (COM(2022)105), och Europaparlamentet har därefter drivit fram EU-regler som berör vissa former av skada online (parlamentsomröstning i april 2024). Dessa processer stärker nationella skyldigheter kring cyber-GBV och spridning av intima bilder utan samtycke (Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer, 2022).

b. Nationellt (grekiskt) rättsligt ramverk – centrala lagar och senaste reformer

Lag 4604/2019 – materiell jämställdhet och åtgärder för att förebygga och bekämpa könsbaserat våld är en central del av den nationella policyarkitekturen (GREEK NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2021–2025).

Nationell handlingsplan för jämställdhet 2021–2025 (NAPGE) – den övergripande nationella strategin med prioriterade insatsområden kopplade till förebyggande, skydd och främjande av jämställdhet (budgeterad och operationaliserad genom ministerier och Generalsekretariatet för jämställdhet) (GREEK NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2021–2025).

Uppdateringar i straffrätten och bildbaserade sexuella övergrepp ("revenge porn"): Artikel 346 (bildbaserade sexuella övergrepp / "revenge porn") infördes i strafflagen 2022, vilket stärkte kriminaliseringen av spridning av intima bilder utan samtycke och speglar en ökad erkänsla av bildbaserade kränkningar.

Hets mot folkgrupp och försvårande omständigheter: Den grekiska strafflagen innehåller bestämmelser om försvårande omständigheter för brott motiverade av ras, etnicitet, religion, sexuell läggning och könsidentitet, men kön (biologiskt kön) anges för närvarande inte uttryckligen som skyddat motiv i formuleringen om försvårande omständigheter – en lagstiftningslucka som påverkar möjligheten att lagföra könsrelaterat näthat. (Se konsoliderade ändringar i strafflagen och rättsliga sammanfattningar.) (Lag N. 4285/2014).

Genomförandeluckor och utmaningar i tillämpningen

Polisens kapacitet, rättsväsendets kännedom om cyber-GBV och hantering av digital bevisning varierar; underrapporteringen är fortsatt hög och fällande domar för digitalt könsbaserat våld är få. Den nationella handlingsplanen lyfter behov av implementering (utbildning, stöd till utsatta), men konkreta mekanismer för genomförande, uppföljning och kontroll behöver stärkas (GREEK NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2021–2025).

IDENTIFIERADE LUCKOR

Avsaknad av ett tydligt rättsligt erkännande av könsbaserat näthat som ett självständigt motiv för hatbrott i nationella ramverk för hatbrott/hatpropaganda.

Föräldrade eller fragmenterade straffrättsliga bestämmelser som inte tillräckligt fångar samordnade trakasserier online och desinformation som könsrelaterat våld (Machas & partners, 2024).

Bristande genomförandekapacitet (polis, åklagare, digital forensik, domstolarnas utbildning) (GREEK NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2021–2025).

Plattformars ansvar och gränsöverskridande utmaningar (tillgång till data, snabbhet vid borttagning, upptäckt av samordnade nätverk). EU:s lagstiftningsinitiativ hjälper, men nationellt genomförande (transposition) behövs.

och operativt samarbete (Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer, 2022).

D. POLICYREKOMMENDATIONER

- Lagstiftningsreform: Ändra bestämmelser om försvårande omständigheter i straffrätten och lagstiftning om hatpropaganda så att kön (biologiskt kön) uttryckligen inkluderas som skyddat motiv och så att könsrelaterade angrepp online omfattas.
- Erkänn könsbaserat näthat online som könsbaserat våld: Integrera konkret trakasserier online och könsrelaterad desinformation i nationella definitioner av könsbaserat våld (i linje med Istanbulkonventionen och EU-direktiv).
- Stärk och resursätt en specialiserad cyber-GBV-enhet: Skapa eller förstärk en särskild enhet med utbildade utredare, kapacitet för digital forensik, snabbinsatsfunktion samt kontaktpersoner för samarbete med plattformar.
- Kriminalisera och tillämpa lagstiftning mot bildbaserade övergrepp effektivt: Bygg vidare på reformen i strafflagen 2022 (artikel 346) med riktlinjer för bevisning, skydd för brottsutsatta och snabba rutiner för nedtagning.
- Plattformsreglering och samarbete: Ställ krav på sociala plattformar att införa snabbare anmälan-och-åtgärd-processer, transparensrapporter om könsrelaterade kränkningar samt samarbeta med grekiska myndigheter vid gränsöverskridande utredningar, i linje med kommande/pågående EU-regler.
- Utbildning och kapacitetsbyggande: Finansiera nationell utbildning för polis, åklagare, domare och lokala myndigheter om digital bevisning, genuskänslighet och traumamedvetet stöd till brottsutsatta.
- Utbildning och förebyggande arbete: Inför skolundervisning om digital kompetens, jämställdhet och kritiska mediefärdigheter; finansiera informationskampanjer och stödinsatser för drabbade.

Referenser och utvalda källor

Europarådet – ”Greece ratifies the Istanbul Convention” (ratificering; trädde i kraft i Grekland 1 okt 2018).

Europeiska kommissionen – EU:s jämställdhetsstrategi 2020–2025.

Europeiska kommissionen / EUR-Lex – Förslag till direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (COM(2022)105 / 52022PC0105).

Europaparlamentet / Nyheter – Parlamentets antagande/steg kring EU-omfattande regler som hanterar våld i nära relationer och skador online (april 2024).

FRA – Grundläggande rättighetsrapporten och tematiska avsnitt om våld online / hot mot demokratin (FRA-rapportering 2024–2025).

Grekisk lagstiftning och nationell policy: Lag 4604/2019 (materiell jämställdhet och bekämpning av könsbaserat våld).

Nationell handlingsplan för jämställdhet 2021–2025 (Grekland, NAPGE) – officiell PDF och implementeringsanteckningar.

Straffrättsreform och bildbaserade sexuella övergrepp (artikel 346, 2022) – juridisk kommentar och pressanalys.

Grekiska strafflagen / ändringar om försvårande omständigheter vid hatmotiverade brott (lag 4285/2014 och konsolideringar).

UN Women / global rapport om digitalt våld mot kvinnor (kontext och evidens om skadeverkningar).

A. KÖNSBASERAT NÄTHAT

a. Könsbaserat näthat online i den tjeckiska kontexten

Hatpropaganda på sociala medier utgör ett allvarligt och växande problem i Tjeckien, med både rättsliga och samhällseliga konsekvenser. Tjeckisk lagstiftning hanterar detta främst genom § 356 i strafflagen (uppvigling till hat mot en grupp personer eller inskränkning av deras rättigheter och friheter).

Initiativ och aktörer:

Ett antal institutioner arbetar aktivt mot hatpropaganda, bland annat Ombudsmannen (Public Defender of Rights), inrikesministeriet, tjeckiska polisen samt icke-statliga organisationer som People in Need (Člověk v tísni) och In IUSTITIA. Vissa privata företag deltar också i informationskampanjer som främjar en trygg och respektfull digital miljö.

Rättsliga åtgärder och sanktioner:

Hatpropaganda är straffbar enligt tjeckisk lag. Under de senaste åren har domstolar hanterat många fall och utdömt påföljder, särskilt för uppvigling till hat mot specifika grupper.

Regeringen och enskilda ministerier uppmanas återkommande att införa mer effektiva förebyggande åtgärder.

B. DESINFORMATION

En annan betydande utmaning är spridningen av desinformation, särskilt online och bland yngre användare av sociala medier. Undersökningar visar att nästan 75 % av personer i åldern 18–35 tar del av information via sociala medier flera gånger i veckan; totalt gäller detta 58 % av alla respondenter. Cirka 35 % använder sociala medier som informationskälla dagligen.

Verifiering av information:

Omkring 63 % av tjecker uppger att de åtminstone ibland verifierar information från sociala medier, och en tredjedel gör det relativt ofta. Ett liknande mönster gäller för traditionella och digitala medier. Information som sprids via e-post har lägst förtroende – endast 50 % kontrollerar den åtminstone ibland, medan 15 % aldrig kontrollerar den.

Mediekunskap och sårbarhet för desinformation:

Enligt Media Literacy Index placerar sig Tjeckien ungefär i mitten bland europeiska länder. En Ipsos-undersökning (oktober; 1001 respondenter i åldern 18+) visade att de flesta tjecker någon gång har trott på desinformation, och över 31 % erkände att det har hänt upprepade gånger. En femtedel av respondenterna uppgav att de aldrig har gått på desinformation.

Experter betonar att mänskliga misstag är en naturlig del av hur vi bearbetar information. Den centrala frågan är i vilken utsträckning ansvaret ligger hos individer jämfört med staten eller andra institutioner. Grunden är enligt experter ”informationshygien” – att medvetet och kritiskt granska källor. Det mest effektiva försvaret mot desinformation är inte att blockera webbplatser eller radera innehåll, utan att stärka mediekunskapen.

Det tjeckiska rättssystemet utgör en grund för att hantera hatpropaganda och desinformation, även om utmaningar i tillämpningen kvarstår. § 356 i strafflagen kriminaliserar uppvigling till hat mot grupper baserat på ras, nationalitet, religion, kön eller andra kännetecken. Domstolar har hanterat många ärenden och påföljder har dömts ut i uppmärksammade fall. Samtidigt lyfter civilsamhällesorganisationer och experter behovet av större tydlighet i definitioner, mer konsekvent rättstillämpning och starkare förebyggande åtgärder. När det gäller desinformation finns ingen specifik straffbestämmelse, men regelverk uppmuntrar i allt högre grad transparens och ansvarstagande på sociala medieplattformar samt främjande av insatser för medie- och informationskunnighet. Samordning mellan myndigheter, civilsamhälle och privata aktörer är fortsatt avgörande för ett effektivt genomförande.

D. Policyrekommendationer

- Hatpropaganda
- Stärk kampanjer för digital kompetens som riktar sig till både unga och vuxna, med fokus på att känna igen och anmäla skadligt innehåll online.
- Förtydliga den juridiska definitionen av hatpropaganda för att stödja en konsekvent tillämpning.
- Stärk transparens- och ansvarsmekanismer för sociala medieplattformar så att olagligt innehåll tas bort i linje med EU-standarder.
- Stöd lokala och community-baserade initiativ som främjar dialog och tolerans mellan majoritets- och minoritetsgrupper.
- Inför utbildningsprogram för rättsvårdande myndigheter och rättsväsendet för att förbättra identifiering och hantering av fall av hatpropaganda online.

Desinformation

Integrera medie- och informationskunnighet i skolans läroplan från grundskola till gymnasium för att utveckla kritiskt tänkande.

Främja partnerskap mellan myndigheter, civilsamhällesorganisationer och sociala medieplattformar för faktagranskning och verifiering.

Lansera informationskampanjer som betonar "informationshygien" och källkritik.

Öka transparensen i sociala mediers algoritmer för att minska förstärkningen av falsk information.

Etablera snabbinsatsmekanismer för framväxande desinformationshot, särskilt under val eller nationella kriser.

Sammanfattningsvis kräver arbetet mot hatpropaganda och desinformation i Tjeckien en helhetsstrategi som kombinerar rättsliga åtgärder, utbildning, civilsamhällets engagemang och samarbete med den privata sektorn. Även om nuvarande initiativ ger en solid grund, behövs långsiktiga insatser inom digital kompetens, institutionellt ansvarstagande och ökad medvetenhet i allmänheten för att säkerställa en trygg och informerad digital miljö.

Referenser

Tjeckiska strafflagen, § 356: <https://www.zakony.prolidi.cz/cs/2009-40>

People in Need – kampanjer mot hatpropaganda: <https://www.peopleinneed.cz/en>

Ipsos medieundersökning, Tjeckien, 2023: <https://www.ipsos.com/en-cz>

European Media Literacy Index 2022: <https://www.opensocietyfoundations.org>

Tjeckiska inrikesministeriet – initiativ för trygghet online: <https://www.mvcr.cz>

In IUSTITIA – rättsligt stöd kring hatpropaganda: <https://www.in-ius.cz>

1. Hatpropaganda på Cypern

Hatpropaganda är fortsatt en betydande social och rättslig utmaning på Cypern, särskilt i den digitala miljön, där främlingsfientlighet, rasism och diskriminering sprids – ofta utan konsekvent tillsyn och tillämpning. Den cypriotiska lagstiftningen reglerar hatpropaganda främst genom lagen om bekämpning av vissa former och uttryck för rasism och främlingsfientlighet via datasystem, L.26 (III)/2004, samt bestämmelser i strafflagen som rör uppvigling till våld eller hat mot skyddade grupper. Ytterligare skydd mot sexistisk hatpropaganda infördes genom antagandet av lagen om bekämpning av sexism, L. 209(I)/2020.

Initiativ och aktörer:

Ett antal institutioner är aktiva i arbetet mot hatpropaganda. Exempel på sådana institutioner är Kontoret för kommissionären för administration och mänskliga rättigheter, den cypriotiska polisen och justitieministeriet. Inom civilsamhället arbetar organisationer som KISA, Cyprus Refugee Council och aktörer inom Cyprus Safer Internet Centre med informationsinsatser, stöd till utsatta och att främja tolerans. Utbildningsinstitutioner och ungdomsorganisationer deltar också i olika kampanjer för ett respektfullt samtalsklimat.

Rättsliga åtgärder och sanktioner:

Cypriotisk lagstiftning bestraffar hatpropaganda i fall som innebär uppvigling till diskriminering, fientlighet eller våld på grund av ras, etniskt ursprung, religion, sexuell läggning eller kön samt andra kännetecken. Beroende på brottets allvar kan domstolar döma ut påföljder från böter till fängelse. Tyvärr tillämpas dessa rättsliga instrument inkonsekvent, och intressenter understryker ofta behovet av mer sammanhängande anmälningssystem och specialiserad utbildning för polispersonal. Beslutsfattare uppmanas därför regelbundet att anta mer effektiva förebyggande policys genom utbildning, medvetandehöjande insatser och offentlig dialog.

2. Desinformation på Cypern

Problemet med desinformation, och generellt hotfullt innehåll, har blivit mer synligt på Cypern, särskilt online via sociala nätverk och meddelandeappar som används av både unga och vuxna. Enkäter och mediestudier visar att majoriteten av cyprioter tar del av nyheter via sociala medier flera gånger i veckan, och att många är beroende av dessa plattformar som informationskällor. Mönstret återspeglas i resultat som visar att unga på Cypern ofta inte kan skilja på om något är en nyhet eller ett inlägg på sociala medier. Detta tyder på en starkt förhöjd reliance på onlinekällor för information (Knews 2025). Dessutom är sociala medier den dominerande platsen där falsk information påträffas (74 %; MDPI, Investigating Online Mis- and/or Disinformation in Cyprus, 2024). Att sociala medier vuxit fram som en huvudsaklig informationskälla gör Cypern till ett lätt mål för falska narrativ, politiskt motiverad desinformation och vilseledande innehåll som sprids viralt.

Verifiering av information

En studie från MDPI (2024) visar att även om många respondenter ibland försöker verifiera innehåll, känner de flesta inte till specialiserade faktagranskningsverktyg och endast ett fåtal använder mer avancerade verifieringsmetoder, såsom omvänd bildsökning. Information som sprids via informella kanaler – privata meddelanden eller gruppchattar – kontrolleras generellt minst, vilket gör att vilseledande påståenden kan spridas snabbare (77 % av respondenterna uppgav att de exponerats för vilseledande innehåll, och många kunde inte kontrollera det) (MDPI, 2024).

Cypern ligger i mittskiktet i europeiska rankningar för medie- och informationskunnighet, enligt EDMO/MedDMO:s bedömningar (2023–2024). Dessa utvärderingar placerar landet bland dem som anses vara måttligt sårbara för desinformation, främst på grund av brister i strukturer för medieutbildning och en begränsad utveckling av nationella policyramverk som stödjer digital kompetens.

Forskning visar också att en majoritet av cyprioter någon gång har trott på och delat felaktig information, och att en betydande andel uppger att detta har skett upprepade gånger. Dessa resultat stämmer överens med regionala jämförande studier som undersöker exponering för felaktig information i både Cypern och Grekland, och bekräftar liknande sårbarheter i allmänhetens informationsvanor (MDPI, Misinformation and Disinformation in the Internet Society, 2025).

Experter betonar konsekvent att felaktig information utnyttjar naturliga kognitiva biaser, snarare än intelligens eller utbildningsnivå. Därför kräver stärkandet av allmänhetens motståndskraft systematiska utbildningsinsatser, inklusive riktade informationskampanjer, strukturerade program för medie- och informationskunnighet i skolor samt community-baserade workshops.

Specialister är överens om att stärkt medie- och informationskunnighet – snarare än borttagning av innehåll eller blockering – är det mest effektiva långsiktiga försvaret mot desinformation, en ståndpunkt som stöds starkt av EDMO/MedDMO:s rekommendationer (2024).

Policyrekommendationer

1. Stärk utbildning i medie- och informationskunnighet för alla åldersgrupper
Inför strukturerade program för medie- och informationskunnighet i skolor, ungdomscenter och lokala mötesplatser. Att lära medborgare att kritiskt analysera innehåll online, identifiera felaktig information och använda faktagranskningsverktyg betraktas generellt som det mest effektiva långsiktiga försvaret mot desinformation.
2. Förbättra anmälnings- och övervakningsmekanismer för hatpropaganda
Skapa en gemensam, lättillgänglig nationell anmälningsplattform där incidenter av hatpropaganda – både online och offline – kan registreras, vilket möjliggör bättre datainsamling, trendanalys och riktade insatser.
3. Förbättrad utbildning för rättsvårdande myndigheter om digital hatpropaganda
Detta inkluderar specialiserad utbildning för polis och rättsliga aktörer i att identifiera, dokumentera och lagföra näthat och cybertraktasserier, vilket skulle bidra till mer konsekvent tillämpning och därmed öka allmänhetens förtroende och avskräckande effekt.
Utveckla samverkansbaserade faktagranskningsmekanismer
4. Uppmuntra samarbete mellan universitet, oberoende medier och Safer Internet Centre för att skapa ett cypriotiskt faktagranskningsnav som kan erbjuda snabb verifiering under val, kriser eller perioder med hög risk för desinformation.
5. Stöd utsatta genom tillgängliga stöd- och hjälpinsatser
Utöka hjälplinjer samt psykologiskt och juridiskt stöd som säkerställer konfidentialitet. Tillgängliga och trygga stödinsatser ökar anmälningsbenägenheten och minskar långsiktiga skadeverkningar, särskilt för sårbara grupper.
6. Använd offentliga kampanjer för att främja ansvarsfullt beteende online
Lansera nationella kampanjer för att öka medvetenheten om respektfull digital kommunikation, riskerna med felaktig information och de sociala konsekvenserna av hatpropaganda. Det är viktigt att involvera influencers, skolor och medier för att nå breda målgrupper.

7. Förbättra plattformars ansvarstagande och transparens
Samarbeta med sociala mediebolag för att implementera lokala rättsliga standarder för hatpropaganda och skadligt innehåll. Främja transparens kring algoritmisk förstärkning och ställ krav på tydligare märkning av politiskt innehåll eller sponsrad information.

Referenser

Kommissionären för administration och mänskliga rättigheter (Ombudsmannen). (2024). Hate speech in Cyprus: Awareness, prevention, and counter-intolerance strategies. Nicosia, Cypern.
Cyprus Police Cybercrime Unit. (u.å.). Annual report on cybercrime incidents in Cyprus. Nicosia, Cypern.
European Digital Media Observatory (EDMO). (2023–2024). Digital media literacy and disinformation vulnerability assessments. <https://edmo.eu>
Institute of Mass Media & Knowledge (IMME). (2025). Youth news consumption and media-literacy challenges in Cyprus. Nicosia, Cypern.
Kathimerini Cyprus (KNEWS). (2025). Cyprus teens can't tell news from social media, study finds. <https://knews.kathimerini.com.cy>
Kathimerini Cyprus (KNEWS). (2025). Nearly all young people in Cyprus and Greece use social media daily. <https://knews.kathimerini.com.cy>
KISA – Action for Equality, Support, Antiracism. (2019). Racism and discrimination in Cyprus: National report. Nicosia, Cypern. https://kisa.org.cy/wp-content/uploads/2019/08/WAS_Cyprus-report_final.pdf
Krystalli, P., & Nikolaou, E. (2025). Misinformation and disinformation in the Internet society: Evidence from Cyprus and Greece. Social Sciences, 14(3), 133. <https://doi>

11. Politiska konsekvenser

Resultaten har betydande konsekvenser för europeisk, nationell och regional politik. För det första kan digital och medie- och informationskunnighet inte längre betraktas som ett ”tillägg” eller en valfri färdighet, utan måste erkännas som en kärnkompetens som är avgörande för att kunna navigera tryggt och källkritiskt i 2000-talets digitala miljö.

Ungdomsarbetare, som ofta utgör den första responslinjen vid skador online, saknar ofta den vägledning, utbildning och det institutionella stöd som krävs för att hantera dessa utmaningar effektivt, vilket gör både unga och yrkesverksamma mer sårbara. Vidare tenderar dagens strategier för att förebygga cybervåld att förbise centrala köns- och intersektionella dimensioner, och tar därmed inte tillräcklig hänsyn till hur digitala kränkningar drabbar marginaliserade grupper oproportionerligt eller samverkar med bredare samhälleliga ojämlikheter. Slutligen begränsar avsaknaden av robusta övervaknings- och datadrivna utvärderingsmekanismer möjligheterna för beslutsfattare och praktiker att bedöma effekten av befintliga insatser, anpassa strategier till nya risker och genomföra evidensbaserade förbättringar. Sammantaget visar dessa brister på ett akut behov av samordnade policyansatser som prioriterar digital kompetens, erbjuder strukturerat stöd till ungdomsarbetare och integrerar könskänsliga, databaserade ramverk på alla nivåer av förebyggande arbete och respons mot cybervåld.

De nationella workshopparna inom WP4 visar tydligt hur väl utformade och väl genomförda utbildningsinsatser kan ha en positiv effekt på ungdomsarbeters kompetenser när det gäller att hantera komplexa frågor som könsbaserat hatpropaganda och psykisk hälsa i digitala miljöer. De svenska workshopparna har empiriska belägg för sin påverkan: högt engagemang, ökat professionellt självförtroende och tydliga intentioner att använda läranderesultatet i sin praktik. Eftersom liknande resultat har observerats i de andra partnerländerna är WP4 en framgångsrik modell för kapacitetsuppbyggnad inom ungdomsarbete. Avgörande är att WP4 bekräftar att hatpropaganda på nätet på inget sätt kan betraktas isolerat från frågor om psykisk hälsa eller jämställdhet mellan könen. På detta sätt, genom att tillhandahålla användbara färdigheter, utrymmen för reflektion samt digitala verktyg, spelar ScrollOff-projektet en betydande roll i skapandet av en säkrare online- och offline-miljö.

12. Rekommendationer

A. För beslutsfattare (10 rekommendationer)

1. Inför lagstiftningsramar som särskiljer könsmotiverat näthat.
2. Implementera och vidareutveckla EU:s skyddsstandarder inom ramen för Digital Services Act.
3. Finansiera långsiktiga program för digital och medie- och informationskunnighet.
4. Stärk tillgången till juridiskt stöd och rådgivning för brottsutsatta.
5. Utveckla nationella strategier för att förebygga våld online baserade på data.
6. Inför obligatorisk utbildning för skolpsykologer och socialpedagoger.
7. Inrätta snabbinsatsteam vid onlineattacker mot minderåriga.
8. Stöd samordning mellan ministerier (utbildning, rättsväsende, inrikes).
9. Skapa standarder för förebyggande program i skolor och ungdomsverksamhet.
10. Främja gränsöverskridande samarbete och datadelning – uppmuntra samverkan mellan nationella och EU-nivåns myndigheter för att effektivt kunna spåra, förebygga och hantera könsbaserad desinformation och hat online.

B. För utbildningsinstitutioner (9 rekommendationer)

1. Stärk den systematiska undervisningen i kritiskt tänkande.
2. Inför skolbaserade anmälningssystem för incidenter online.
3. Utbilda lärare i att bemöta könsstereotyper.
4. Skapa trygga forum för samtal om skador och risker online.
5. Stärk skolpsykologers roll i det förebyggande arbetet.
6. Anordna workshops med experter från praktiken.
7. Implementera tematiska utbildningsmoduler som ScrollOff.
8. Integrera digital och medie- och informationskunnighet i alla ämnen.
9. Engagera föräldrar och vårdnadshavare i utbildning om digital trygghet.

. För ungdomsarbetare (10 rekommendationer)

1. Använd ScrollOff KeyBook som metodstöd.
2. Stöd unga i att sätta digitala gränser.
3. Erbjud en trygg och icke-stigmatiserande miljö för att dela erfarenheter.
4. Lär unga hur de kan anmäla incidenter online på ett säkert sätt.
5. Arbeta med scenarier och modelsituationer.

6. Utveckla emotionell motståndskraft och kritisk granskning av innehåll.
7. Identifiera riskfyllda algoritmiska beteendemönster.
8. Följ online-trender med hjälp av dataverktyg.
9. Samarbeta med minoritetsgrupper.
10. Stärk aktivt självkänslan hos unga kvinnor och hbtqi+-unga.

D. För digitala plattformar och teknikföretag (8 rekommendationer)

1. Förbättra upptäckten av könsmotiverat hat.
2. Säkerställ transparent rapportering om innehållsmoderering.
3. Inför snabb stöd- och hjälpfunktioner för unga användare.
4. Märk tydligt riskfylld eller falsk information.
5. Utveckla verifierade databaser med könsrelaterad information.
6. Anställ mänskliga moderatorer för högrisk-språk och regioner.
7. Begränsa rekommendationer av toxiskt innehåll.
8. Samarbeta med ungdomsinriktade organisationer.

13. Slutsats

ScrollOff-projektet visar att könsbaserat hat och desinformation utgör en komplex utmaning som kräver samordnade insatser inom utbildning, policy, teknisk design och ungdomsarbete. Att bygga en trygg digital miljö kräver långsiktiga investeringar, politiskt engagemang och samarbete mellan stater, skolor, civilsamhällesorganisationer och teknikplattformar.

Detta policyunderlag presenterar konkreta steg som myndigheter och lokala organisationer kan genomföra omedelbart – för att stärka ungas motståndskraft, säkerställa jämlikhet och stödja en demokratisk debatt i digitala miljöer.

14. Referenser

- ECES. (2022). Media Monitoring and Early Warning to tackle hate speech, mitigate conflict and gender based violence. Edd. European Centre for Electoral Support. <https://www.eces.eu/en/posts/media-monitoring-hate-speech-and-genderbased-violence>
- Blank, G., Dutton, W.H., & Buettner, N. (2021). Are women more exposed to online hate speech?. Oxford Internet Surveys. <https://oxis.oii.ox.ac.uk/blog/are-women-more-exposed-to-online-hate-speech/>
- Paz, M. A., Montero-Díaz, J., & Moreno-Delgado, A. (2020). Hate Speech: A Systematized Review. Sage Open, 10(4). <https://doi.org/10.1177/2158244020973022>
- Sellers, A. (2016). Defining Hate Speech. Berkman Klein Center Research Publication No. 2016-20, Boston Univ. School of Law, Public Law Research Paper No. 16-48, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2882244> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2882244>
- Plan International (2020). Free to be online? Girls' and young women's experiences of online harassment. Retrieved from Plan International
- Amnesty International (2017). Toxic Twitter - A Toxic Place for Women. Retrieved from Amnesty International
- Pew Research Center (2021). Teens, Social Media, and Technology 2021. Retrieved from Pew Research Center
- European Institute for Gender Equality (EIGE) (2021). Cyber violence against women and girls. Retrieved from EIGE
- University of New South Wales (2020). Online harassment and its impact on women. Retrieved from UNSW
- UNESCO (2021). The Chilling: Global trends in online violence against women journalists. Retrieved from UNESCO
- Center for Countering Digital Hate (CCDH) (2022). Gendered Disinformation: A New Weapon in the Online Harassment Arsenal. Retrieved from CCDH
- International Center for Research on Women (ICRW) (2021). Gendered Harm: The Impact of Online Gender-Based Violence. Retrieved from ICRW
- European Women's Lobby (2021). Online misogyny: The pandemic's digital shadow. Retrieved from European Women's Lobby
- Harris, B., & Vitis, L. (2020). Digital intrusions: technology, spatiality and violence against women. Journal of Gender-Based Violence 4(3):325-41.
- Douglas, H., Harris, BA., & Dragiewicz, M. (2019). Technology-facilitated Domestic and Family Violence: Women's Experiences. British journal of criminology, 59(3):551-70.
- Henry, N., & Powell, A. (2015). Embodied Harms: Gender, Shame, and Technology-Facilitated Sexual Violence. Violence Against Women, 21(6):758-79.
- Powell, A., & Henry, N. (2019). Technology-Facilitated Sexual Violence Victimization: Results From an Online Survey of Australian Adults. Journal of Interpersonal Violence, 34(17):3637-65.
- Alava, S., Frau-Meigs, D., & Hassan, G. (2017). Youth and Violent Extremism on Social Media: Mapping the Research. UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000260382>
- Gagliardone, I., Gal, D., Alves, T., & Martinez, G. (2015). Countering Online Hate Speech. Paris: UNESCO Publishing.
- ElSherief, M., Kulkarni, V., Nguyen, D., Wang, W.Y., Belding, E. (2018). Hate lingo: A target-based linguistic analysis of hate speech in social media. In Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media, 12(1): pp. 42–51. DOI:10.1609/icwsm.v12i1.15041
- Davidson, T.; Warmsley, D.; Macy, M.; and Weber, I. (2017). Automated hate speech detection and the problem of offensive language. In ICWSM'17 https://epale.ec.europa.eu/en/content/scroll-off-approach-online-inclusion?utm_source=chatgpt.com https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563225000974?utm_source=chatgpt.com

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union